

Samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren

Nederlandse Antillen –Nederland

2008-2012

Afspraken over de samenwerkingsprogramma's op het gebied van onderwijs en jongeren

De Partijen

het land de Nederlandse Antillen, te dezen vertegenwoordigd door de Minister van Onderwijs en Cultuur, hierna te noemen 'de Nederlandse Antillen'

het eilandgebied Curaçao, te dezen vertegenwoordigd door de Gedeputeerde voor Onderwijs, hierna te noemen Curaçao

het eilandgebied St. Maarten, te dezen vertegenwoordigd door de Gedeputeerde voor Onderwijs, hierna te noemen St. Maarten

het eilandgebied Bonaire, te dezen vertegenwoordigd door de Gedeputeerde voor Onderwijs, hierna te noemen Bonaire

het eilandgebied Sint Eustatius, te dezen vertegenwoordigd door de Gedeputeerde voor Onderwijs, hierna te noemen St. Eustatius

het eilandgebied Saba, te dezen vertegenwoordigd door de Gedeputeerde voor Onderwijs, hierna te noemen Saba

en

de Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Overwegende:

Dat de regering van de Nederlandse Antillen en de regering van Nederland de samenwerking op het terrein van onderwijs en jongeren willen voortzetten.

Dat het kader hiervoor is vastgelegd in de op 19 juni 2007 tussen Nederland en de Nederlandse Antillen overeengekomen Terms of Reference;

Dat het Land Nederlandse Antillen zal worden ontmanteld en de overige Partijen, vooruitlopend hierop, zich nu reeds verbinden aan de vastgelegde meerjarige afspraken door middel van medeondertekening;

Dat voor de eilandgebieden Bonaire, St. Eustatius en Saba op het moment van wijziging van de staatkundige structuur of zoveel eerder als mogelijk en wenselijk wordt geacht de Nederlandse Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verantwoordelijk wordt voor het onderwijsbeleid;

Dat dientengevolge voor deze eilandgebieden alleen afspraken voor het jaar 2008 worden gemaakt, maar dat opgestelde onderwijs en jongeren meerjarenprogramma's als basis zullen

dienen voor het uitwerken van nadere afspraken van deze eilandgebieden met de Nederlandse Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de periode erna;

Gelet op:

Artikel 36 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden:

Komen als volgt overeen:

Doelstellingen

1. Dit programma heeft tot doel om de intenties van alle partijen ten aanzien van toekomstige onderwijssamenwerking vast te leggen in afspraken die bepalend zijn voor de vorm en inhoud van de samenwerking op het gebied van onderwijs en jongeren; Hierbij is de intentie van het Land Nederlandse Antillen om in 2008 de nog op te richten nieuwe entiteiten te faciliteren bij de uitvoering van de samenwerkingsprogramma's op het gebied van onderwijs en jongeren.
2. Doelstellingen met betrekking tot organisatie, aansturing en financiering van het programma zijn opgenomen in het algemene hoofdstuk behorend bij dit programma.
3. Curaçao: de nadere uitwerking van de doelstellingen is vastgelegd in het bijgevoegde eilandelijke programma Onderwijs en Jongeren Curaçao.
4. St. Maarten: de nadere uitwerking van de doelstellingen is vastgelegd in het bijgevoegde eilandelijke programma Onderwijs en Jongeren St. Maarten.
5. Bonaire: de nadere uitwerking van de doelstellingen is vastgelegd in het bijgevoegde eilandelijke programma Onderwijs en Jongeren Bonaire. Projecten die bijdragen aan deze doelstellingen worden uitsluitend in 2008 door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gefinancierd. In de loop van 2008 worden met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de periode 2009 en verder nadere afspraken gemaakt.
6. St. Eustatius: In 2008 kunnen projecten worden gefinancierd die voldoen aan de in het algemene hoofdstuk geformuleerde doelstellingen en voorwaarden. In de loop van 2008 worden met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap nadere afspraken gemaakt.
7. Saba: In 2008 kunnen projecten worden gefinancierd die voldoen aan de in het algemene hoofdstuk geformuleerde doelstellingen en voorwaarden. In de loop van 2008 worden met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap nadere afspraken gemaakt.

Financiering

- a. Voor elk eilandgebied is in 2008 in beginsel 40% van de voor dat eilandgebied beschikbaar gestelde samenwerkingsmiddelen bestemd voor het programma

onderwijs en jongeren. Hetzelfde geldt voor St. Maarten en Curaçao voor de periode 2009 -2012;

- b. Met de eilandgebieden Bonaire, St. Eustatius en Saba zullen over de financiering van het onderwijs en de sociale vormingsplicht vanaf 2009 en verder afspraken worden gemaakt in het kader van de besprekingen over het voorzieningenniveau op de eilanden en het BES- fonds.

Duur, monitoring en evaluatie

- Dit onderwijssamenwerkingsprogramma is geldig voor St. Maarten en Curaçao vanaf 1 januari 2008 tot en met 31 december 2012 en voor de BES eilanden voor 2008;
- De monitoring vindt plaats op basis van een nader over een te komen monitoringsystematiek, waarvoor een éénmeting van de in dit document genoemde operationele doelstellingen als uitgangspunt dient.
- De voortgang van de eilandelijke programma's wordt tweemaal per jaar door Nederland met elk van de eilanden besproken, gelijktijdig met de bespreking van de overige eilandelijke samenwerkingsprogramma's. Het eerste overleg vindt op ambtelijk niveau plaats, het tweede op bestuurlijk niveau. Het eerste overleg is voorzien voor mei 2008. In het voortgangsoverleg kunnen besluiten worden genomen over de verdeling van de middelen tussen de programma's en over het eventueel inhoudelijk bijsturen van programma's.
- De partijen komen overeen dat de uitvoering en werking van de programma's van St. Maarten en Curaçao begin 2010 door dan aan te wijzen deskundigen geëvalueerd zullen worden.
 - De deskundigen bieden deze evaluaties uiterlijk in mei 2010 aan;
 - Nederland treedt als opdrachtgever op. De evaluatie zal worden uitgevoerd op basis van een in overleg met Partijen vast te stellen Terms of Reference.
 - Op basis van de resultaten van de evaluatie kunnen de partijen besluiten het programma aan te passen.

Aldus overeengekomen op 25 januari 2008 te Willemstad, Curaçao

Namens de Nederlandse Antillen

Namens Nederland

Namens Bonaire

Namens Curaçao

Namens Saba

Namens St. Eustatius

Namens St. Maarten

Inhoudsopgave

Doelstellingen	3
Financiering	3
Duur, monitoring en evaluatie	4
1 Inleiding	8
1.1 Achtergrond	8
1.2 Opbouw document	8
2 Het nieuwe programma Onderwijs en Jongeren	10
2.1 De vorige samenwerkingsprogramma's	10
2.2 Ambitie van het nieuwe programma	10
2.3 Beoordeling projectvoorstellen	13
3 Organisatie van het nieuwe programma	17
3.1 Achtergrond	17
3.2 De inrichting van de programmaorganisatie	18
4 Verantwoording en risicobeheer	19
4.1 Verantwoording	19
4.2 Risico beheer	19
5 Samenwerkingsprogramma per eiland	21

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Het samenwerkingsprogramma voor onderwijsvernieuwingen op de Nederlandse Antillen 2002-2007 loopt nu af. Dit programma is in 2006 geëvalueerd. Ook Fase 1 van het eerste vijfjarenplan van het programma Sociale Vormingsplicht (SVP) loopt binnenkort (mei 2008) af. Dit programma is in 2007 tweemaal gemonitord. De evaluatie van het programma zal begin 2008 beschikbaar zijn.

De regeringen van de Nederlandse Antillen en Nederland, na rechtstreeks overleg tussen Nederland en de eilandgebieden, zijn gekomen tot de formulering van nieuwe eilandelijke integrale programma's Onderwijs en Jongeren ten behoeve van de ontwikkeling van de Antilliaanse jeugd, waarbinnen de uitkomsten van de evaluaties zijn meegenomen. Het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren behelst een samenvoeging van de vorige programma's Onderwijsvernieuwing en SVP.

Nederland en de eilandgebieden binnen de Nederlandse Antillen hebben op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de doelstellingen en uitgangspunten voor het nieuwe programma en zijn bereid financieel te investeren. Partijen zullen de voortgang van het programma toetsen aan de hand van de realisatie van de operationele doelstellingen van het programma. De beginsituatie wordt op basis van een "één-meting" (een nieuwe meting van de status) bepaald. Bij deze meting worden de bereikte waarden gemeten conform de in de plannen opgenomen doelstellingen (onder andere percentage schooluitvallers). Bij de beoordeling van de projectvoorstellen in 2008 wordt getoetst of en in welke mate de voorstellen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen (SMART).

Het Land Nederlandse Antillen wordt in beginsel per 15 december 2008 ontmanteld. Vóór die datum zullen de eilanden Curaçao en St. Maarten startklaar gemaakt worden als autonome landen van het Koninkrijk en zullen de kleine eilanden (Bonaire, St. Eustatius en Saba oftewel BES) worden omgevormd tot openbaar lichaam van Nederland. De Landen handhaven de samenwerkingsrelatie met Nederland en de BES eilanden vallen daarna voor wat betreft Onderwijs onder de verantwoordelijkheid van de minister van OCW.

In de opzet, inrichting en uitwerking van dit nieuwe programma Onderwijs en Jongeren wordt rekening gehouden met deze staatkundige wijzigingen.

Om de overgang naar het nieuwe programma zo goed mogelijk te kunnen faciliteren, is er voor gekozen om het eerste jaar van het programma te gebruiken om de organisatie passend te maken aan zowel het nieuwe samenwerkingsprogramma onderwijs- en jongeren als aan de nieuwe staatkundige inrichting.

1.2 Opbouw document

Na deze inleiding worden in Hoofdstuk 2 de contouren van het nieuwe samenwerkingsprogramma onderwijs- en jongeren beschreven inclusief de wijzigingen ten opzichte van de

vorige programma's. Daarna wordt stilgestaan bij de wijze waarop het programma wordt ingevoerd en hoe de beoordeling van projectvoorstellen plaatsvindt. Het hoofdstuk sluit af met de paragraaf "Financiering" waarin de budgetten van het programma zijn weergegeven.

In hoofdstuk 3 wordt de organisatie van het nieuwe programma toegelicht. Hier worden de organisatorische uitgangspunten van het programma vastgelegd. Vervolgens wordt een opzet voor de aansturing van het veranderproces gepresenteerd.

Hoofdstuk 4 tenslotte geeft de aandachtspunten weer ten aanzien van de verantwoording en de risicobeheersing van het nieuwe samenwerkingsprogramma.

2 Het nieuwe programma Onderwijs en Jongeren

Het nieuwe programma is opgebouwd uit een aantal elementen van de beide vorige programma's (FO, BO, IOV, SVP) en is gebaseerd op de op 19 juni 2007 tussen Staatssecretaris Bijleveld en Minister Leeflang overeengekomen Terms of Reference (ToR). In deze ToR zijn elementen uit het Deltaplan van Minister Leeflang én de midtermevaluatie van het onderwijsprogramma opgenomen. Dat betekent dat voor wat betreft FO, BO, IOV en SVP de doelstellingen, kernverbeteringen en projecten in het nieuwe programma grotendeels blijven bestaan waarbij op onderdelen kleine aanpassingen voorzien zijn. In dit hoofdstuk wordt de inhoud van de vorige programma's (Onderwijsvernieuwing en SVP) behandeld en stil gestaan bij de verschillen met het nieuwe programma.

2.1 De vorige samenwerkingsprogramma's

A. Programma Onderwijsvernieuwing

Het vorige programma bestond uit 3 deelprogramma's:

1. Het deelprogramma Institutionele en Organisatorische Versterking (IOV);
2. Deelprogramma Funderend Onderwijs (FO) voor het doorvoeren van vernieuwingen in het FO;
3. Deelprogramma Beroepsonderwijs (BO) voor het doorvoeren van vernieuwingen in het BO.

B. Programma sociale vormingsplicht (SVP)

De SVP is bedoeld om jeugdigen van 16 tot en met 24 jaar die voortijdig het onderwijs hebben verlaten alsnog kansen te bieden zich voor de arbeidsmarkt te kwalificeren. Het eerste vijfjarenplan Kans op Perspectief is in mei 2006 van start gegaan; in mei 2008 loopt de eerste fase van dit vijfjarenplan ten einde.

2.2 Ambitie van het nieuwe programma

Hoofddoelstelling van het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren is de jeugd van de vijf eilanden Bonaire, Curaçao, Saba, St Eustatius en St Maarten (momenteel tezamen de Nederlandse Antillen) zodanig toe te rusten dat deze na voltooiing van hun schoolloopbaan in staat zijn deel te nemen aan de arbeidsmarkt en volwaardig te participeren in een voortdurend veranderende samenleving, op lokaal niveau, maar ook op regionaal en mondiaal niveau.

Het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren bouwt voort op de basiselementen van de programma's Onderwijsvernieuwing en Sociale Vormingsplicht en kent een looptijd van 5 jaren (2008 tot en met 2012). Met het nieuwe samenwerkingsprogramma wordt de continuïteit van de activiteiten op het gebied van de Onderwijsvernieuwing en de Sociale Vormingsplicht (SVP) gegarandeerd en worden beleidsinhoudelijke doelstellingen voor het onderwijs en jongerenbeleid vastgelegd. Het inhoudelijke accent ligt op het bestendigen en versterken van de implementatie van het

ingezette vernieuwingstraject en op het scheppen van randvoorwaarden om de achter dit traject liggende doelstellingen te kunnen realiseren.

Voor Nederland is investeren in onderwijs op de Nederlandse Antillen van groot belang bij de structurele aanpak van armoedeproblematiek en het bieden van perspectief aan de jeugd op de Nederlandse Antillen zelf.

Meer specifiek zal het Programma Onderwijs en Jongeren zich richten op een aantal speerpunten zoals een duurzame invoering van de Sociale Vormingsplicht, versterking van de handhaving van de leerplicht, het intensiveren van de ouderbetrokkenheid, het verbeteren van het onderwijs in het Nederlands, het beter equiperen van het beroepsonderwijs in aansluiting op de arbeidsmarkt en het tegengaan van de hoge schooluitval. De afspraken daarover zijn vastgelegd in de Terms of Reference (ToR) en gebaseerd op de volgende prioriteiten:

1. Funderend onderwijs: versterking en duurzaam maken van het Funderend Onderwijs, inclusief ouderparticipatie (zonder verbinding tussen de schoolcultuur, thuiscultuur en straatcultuur, is het voor de school vrijwel onmogelijk om de jongeren zodanig toe te rusten dat zij zelfstandig als gewaardeerde medeburgers kunnen wonen, werken, recreëren in de samenleving), handhaving leerplicht en kwaliteitsborging docentenopleiding.
2. Zorgstructuur: het inrichten van een zorgstructuur voor het FO en het VO, zodat alle kinderen in de leerplichtige leeftijd onderwijs kunnen volgen en de ondersteuning kunnen krijgen die daarvoor nodig is en om te voorkomen dat problemen die het succesvol afronden van zijn/haar schoolcarrière in de weg staan, ertoe leiden dat hij/zij voortijdig het onderwijs moet verlaten en niet optimaal gebruik kan maken van zijn/haar recht op onderwijs.
3. Voortgezet onderwijs: de afronding van de verbetering van het beroepsonderwijs (VSBO en SBO), betere aansluiting op de arbeidsmarkt realiseren met actieve participatie van het bedrijfsleven en het betrekken van sociale vormingsplicht, een adequate aansluiting op vervolgonderwijs in Nederland bewerkstelligen en de constante aanvoer van nieuwe drop-outs tegengaan.
4. Infrastructuur: investeringen in de kwaliteit van de infrastructuur.
5. Informatiesystemen: enerzijds het opzetten of verbeteren van een leerlingvolgsysteem en het inrichten van management informatiesystemen en anderzijds het opzetten van een monitoringsysteem gericht op indicatoren voor tussen en eindresultaten van het onderwijsprogramma.
6. Instructietaal: verbetering van het niveau van het onderwijs in het Nederlands als doeltaal.
7. SVP: Verder implementatie van de SVP met een verbeterde aansluiting bij zowel de arbeidsmarkt als het reguliere onderwijs.

Speciaal voor Curaçao en St Maarten gelden bovendien de volgende aandachtsvelden:

- Docentenopleiding: kwaliteitsborging ten behoeve van FO en BO.
- Illegalenproblematiek: met name op Sint Maarten.

In het nieuwe programma dient daarnaast nog nadrukkelijk rekening gehouden te worden met de verbeterpunten die uit de evaluatie van het vorige onderwijsprogramma en uit de evaluatie van SVP zijn gebleken. Dit betreft:

Onderwijsprogramma:

- Het objectief verifieerbaar maken van de doelstellingen (SMART) en ontwikkeling van een monitor;
- Er dient een monitor ontwikkeld te worden waarmee de voortgang van de initiatieven goed te volgen is;
- De sturingsrelatie (governance) dient deugdelijk te zijn;
- Het houden van reviews door externe deskundigen;
- Het uitvoeren van programma evaluaties;
- Projectorganisatie zodanig inrichten dat “dicht bij” gestuurd kan worden.

SVP(2de VP monitoringmissie, juni 2007)

- Kwaliteit raamplannen verbeteren;
- Er moet beter zorg gedragen worden voor kwalificatie van docenten, de beoogde eindkwalificatie van de SVP en de erkenning van toetsen en certificering;
- Het grote gebrek aan onderwijsbevoegde cq gekwalificeerde docenten opheffen;
- De uitvoeringscapaciteit van de UOs moet beter worden benut;
- Het Stage- en banenplan moeten worden verbeterd opdat er meer vorderingen worden gerealiseerd
- Bedrijven met stageplaatsen beschikken niet alle over de benodigde leermeesters. enz
- Project Bureaus zijn veelal qua bemensing en huisvesting nog niet definitief.
- Nazorg(-traject) is nodig.

Voor de SVP geldt dat deze punten eventueel zullen worden gewijzigd op basis van de evaluatie die begin 2008 beschikbaar zal zijn.

Dit betekent voor het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren dat:

- in het verleden goedgekeurde projectvoorstellen voor onderwijs en SVP voor financiering in 2008 in aanmerking komen,
- nieuwe projectplannen binnen de bovengenoemde programmalijnen doorgang kunnen vinden;
- reeds in uitvoering zijnde landelijke SVP projectplannen binnen het bestaande Toetsingskader SVP in 2008 doorgang kunnen vinden.
- reeds geplande en/of in uitvoering zijnde eilandelijke projectplannen binnen de SVP die in lijn zijn met dit nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren doorgang kunnen vinden; het Toetsingskader SVP wordt in 2008, indien daar aanleiding toe is, op basis van de evaluatie van begin 2008 aangepast.

2.3 Beoordeling projectvoorstellen

Het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren behelst een integratie van de oude programma's onderwijs en SVP en wijkt op onderdelen af van die vroegere programma's hetgeen leidt tot aanpassing van de beoordelingskaders. In deze paragraaf is een uitwerking opgenomen van de manier waarop USONA de projectvoorstellen van de eilanden beoordeelt.

Procedureel

Voor de behandeling van projectplannen/financieringsvoorstellen binnen het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren, wordt uitgegaan van de reguliere USONA procedures en regels. Dit houdt in dat alleen de afwijkingen ten opzichte van die regels hier worden vermeld. Dit past binnen de beheersovereenkomst die Nederland met de USONA heeft afgesloten.

Het in deze paragraaf beschreven proces is een leidraad voor de beoordeling, goedkeuring en financiering van eilandelijke projectplannen voor het onderwijsprogramma en de SVP. Indien de "éénmeting" of veranderingen in de structuur en organisatie daar aanleiding toe geven, kan deze procedure in de loop van 2008 worden aangepast.

Projectplannen kunnen door USONA worden beoordeeld, goedgekeurd en gefinancierd. De beoordeling gaat uit van de hierna beschreven financiële en beleidsmatige criteria, evenals van de reguliere beoordelingscriteria van USONA.

Eigenaarschap

De eilandgebieden zijn projecteigenaar en budgethouder van het samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren. De indiening van de eilandelijke projectvoorstellen bij USONA gebeurt door de Bestuurscolleges van de eilandgebieden. De eilandgebieden hebben in 2008 reeds volledig de beschikking over de goedgekeurde budgetten.

Financieel

Voor wat betreft de financiering van het Onderwijs en Jongerenprogramma dienen de afspraken die door Nederland zijn gemaakt met het Land en de verschillende eilandgebieden als basis.

Er zijn door de BZK (in casu de Vertegenwoordiging te Willemstad) afspraken gemaakt met de entiteiten over de omvang van de samenwerkingsmiddelen en over een verdeling van deze middelen over de verschillende thema's (zie onderstaande staatje). Het uitgangspunt hierbij is dat de Nederlandse bijdrage over de periode 2009-2012 geleidelijk afneemt.

verdeling samenwerkingsmiddelen over verschillende thema's	
Onderwijs en Jongeren	40%
IVB	20%
Veiligheid	20%
Overig	20%

Dit vertaalt zich naar het volgende staatje waarin de onderwijsmiddelen (inclusief SVP) voor de periode 2008-2012 is weergegeven.

Middelen voor het onderwijs en jongeren			
In €, na verrekening kosten USONA en afronding			
x1.000 €	2008	2009- 2012	Totaal
Land	PM	0	PM
Curaçao	13.460	36.210	49.670
St. Maarten	3.880	10.820	14.700
Bonaire*	2.280	0	2.280
Statia*	460	0	460
Saba*	460	0	460

* zie onder kopje BES-eilanden en ministerie van OCW

Sociale Vormingsplicht

De Sociale Vormingsplicht is een integraal onderdeel van het Onderwijs en Jongerenprogramma waarbij het toetsingskader Sociale Vormingsplicht als basis geldt. Het totaal van de Nederlandse bijdrage aan de SVP bedraagt voor de periode 2008-2010 ca. € 9 miljoen, dit blijft geormerkt voor de sociale vormingsplicht.

BES-eilanden en ministerie van OCW

Vanaf 2009 zijn de BES-eilanden openbaar lichaam van NL en Curaçao en Sint-Maarten onafhankelijke landen binnen het Koninkrijk. De BES-eilanden vallen vanaf die datum onder de verantwoordelijkheid van de verschillende Nederlandse vakdepartementen, in dit geval van het ministerie van OCW. Het samenwerkingsbeleid stopt vanaf dat jaar voor de BES-eilanden. Projecten die bijdragen aan de doelstellingen van dit programma worden uitsluitend in 2008 door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gefinancierd, hoewel uitvoering in 2009 mag doorlopen. Voor de periode vanaf 2009 zullen nadere afspraken gemaakt worden over de financiering met het ministerie van OCW.

Cofinanciering

Het uitgangspunt van de nieuwe samenwerkingsprogramma's voor de nieuwe landen is dat de entiteiten een eigen bijdrage leveren en dat de Nederlandse bijdrage aan het samenwerkingsprogramma geleidelijk zal worden afgebouwd. In 2008 zal nog geen eigen bijdrage gevraagd worden (met uitzondering van het SVP deel (zie onder)). Over de omvang van de eigen bijdrage voor onderwijsprojecten en over de cofinancierings-systematiek vanaf 2009 zal overleg gevoerd worden tussen BZK (VNW), USONA en Curaçao en St. Maarten.

Op basis van het toetsingskader SVP, wordt voor het SVP-deel van het budget de volgende systematiek gehanteerd. Er wordt bij de beoordeling onderscheid gemaakt naar eenmalige investeringskosten ten behoeve van de opzet van de Sociale Vormingsplicht en structurele maandelijks terugkerende exploitatiekosten. Onder bepaalde voorwaarden (zie toetsingskader) mag de Nederlandse bijdrage tot 100% voor de investeringskosten worden aangewend.

De Nederlandse bijdrage aan de totale exploitatiekosten zal een aflopende reeks per fase kennen als volgt: 1^e fase maximaal 85%, 2^e fase maximaal 75% en 3^e fase maximaal 65%. De eigen bijdrage werd tot nu toe door het Land Nederlandse Antillen gefinancierd. Gezien de overgang naar eilandelijke budgetten zullen de eilandgebieden vanaf 2008 deze eigen bijdrage voor hun rekening nemen. Deze eigen bijdragen dienen in de eilandelijke programma's terug te komen.

Beleidsmatige toetsingscriteria

De beoogde effecten van het programma 2008-2012 sluiten aan bij de beleidsprioriteiten zoals in de ToR overeengekomen. Dit houdt in dat projectplannen met betrekking tot deze kernverbeteringen uit deze programma's in aanmerking komen voor Nederlandse medefinanciering. Ook kunnen het in de evaluatie genoemde aandachtsveld ouderparticipatie (inclusief opvoedingsondersteuning ten behoeve van de ouderparticipatie) en de handhaving

van de leerplicht en (alleen op St. Maarten) de aanpak van de illegalenproblematiek in 2008 als nieuwe kernverbetering worden opgenomen.

De Sociale Vormingsplicht moet gericht zijn en blijven op de kerndoelstelling, namelijk dat de jongeren in de doelgroep een kans op perspectief moet worden geboden. In verband met de nieuwe Antilliaanse leerplichtwet zou om afbakeningsproblemen te voorkomen, de doelgroep vanaf juni 2008 moeten bestaan uit jongeren van 18 tot en met 24 jaar (met uitzondering van St. Maarten waar de leerplichtwet nog geen uitvoeringsbesluit heeft; daar betreft het 16-24 jarigen) die zonder diploma op een beroepskwalificatieniveau 1 het onderwijs hebben verlaten, geen vaste baan hebben en inactief of werkzoekende zijn. De kans op perspectief wordt gedefinieerd als reële maatschappelijke en arbeidsparticipatie door het vinden van een baan of het volgen van een (beroeps)opleiding.

Resultaten

Voor de onderwijs-deelprogramma's FO, BO en IOV wordt verwezen naar de eilandelijke programmadocumenten (voor zover afgesproken) waarin de kernverbeteringen zijn geformuleerd met bijbehorende verwachte resultaten en indicatoren. Voor de SVP wordt tot mei 2008 het vigerende SVP Toetsingskader gehanteerd. Per 1 juni 2008 dient de Directie Jeugd en Jongeren een eindverslag van de eerste fase van de SVP in. Voor de beoogde resultaten na die datum wordt verwezen naar de eilandelijke programmadocumenten (met inachtneming van de daarover gemaakte afspraken). Mogelijk dienen deze te worden bijgesteld op basis van de evaluatie die begin 2008 beschikbaar zal zijn.

Een belangrijk ankerpunt voor de meting van de voortgang zal gevormd worden door de startpositie van het nieuwe programma objectief te bepalen (door middel van een zogenaamde éénmeting). Doel daarvan is om de vorderingen van beide vorige programma's (SVP en onderwijsprogramma) zichtbaar te maken en daarbij de basis te leggen voor de monitor die gedurende het nieuwe programma in stelling moet komen. Belangrijke te meten doelstellingsrealisaties zijn ondermeer:

- terugdringen schooluitval
- terugdringen aantal zittenblijvers
- vergroten aantal leerlingen dat een diploma haalt
- vergroten aantal leerlingen dat na school een baan vindt
- vergroten maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie sociaal vormingsplichtigen
- terugdringen jeugdwerkloosheid.
- (voor Sint Maarten) verbetering van de onderwijssituatie van ongedocumenteerde kinderen (verschuiving illegaal naar legaal onderwijs)

Zowel de één-meting als de op te zetten monitor voor de voortgang van het programma, zullen deze grootheden inzichtelijk maken.

Rapportage

USONA rapporteert halfjaarlijks en daarnaast terstond aan de bewindspersoon voor Koninkrijksrelaties indien zich acute, ernstige knelpunten in de voortgang voordoen.

3 Organisatie van het nieuwe programma

3.1 Achtergrond

Gelijktijdig met van de invoering van het nieuwe Programma Onderwijs en Jongeren vinden er op allerlei plekken binnen en buiten het programma werkzaamheden plaats ter voorbereiding op de ontvlechting van het Land Nederlandse Antillen en het startklaar maken van de eilanden voor de nieuwe staatkundige structuur. Het jaar 2008 wordt een jaar waarin complexe met elkaar samenhangende veranderingen, zowel inhoudelijk als voor wat betreft de organisatie (onder andere ten aanzien van aansturing en verantwoording), gerealiseerd moeten gaan worden.

Ten aanzien van de overdracht van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het Ministerie van Onderwijs en Cultuur, zullen in het kader van de algehele verandering van de staatkundige structuur besluiten worden genomen waar zonodig middels een overdrachtslandsverordening uitvoering aan gegeven zal worden.

In het nieuwe samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren zijn prioritaire beleidslijnen vastgesteld en aangepast ten opzichte van het vroegere onderwijsprogramma en heeft een samenvoeging met SVP plaatsgevonden. De effecten daarvan opgeteld bij die van de staatkundige wijzigingen raken alle direct betrokken organisaties. Zowel op lands- als op eilandniveau moeten aanpassingen plaatsvinden om in het nieuwe programma goed te laten werken. Delen van de bestaande structuur zullen moeten worden afgebouwd en nieuwe structuren zullen ontstaan. Veel van die aanpassingen moeten in 2008 nog worden ontworpen en afgestemd om daarna geïmplementeerd te kunnen worden.

Gedurende het jaar 2008 wordt het nieuwe programma zowel inhoudelijk uitgevoerd als organisatorisch omgebogen naar de nieuwe situatie. Het ontwerpen, inrichten en realiseren van de veranderingen vergt een substantiële inspanning van alle partijen.

Veranderende uitvoeringsorganisatie

In de komende periode lopen bestaande projecten door, gaan nieuwe projecten van start, moet de samenvoeging van het Onderwijsprogramma en SVP worden ingevuld en moeten de aanbevelingen uit de evaluaties van de vorige programma's doorgevoerd worden. Het is van belang om er zorg voor te dragen dat de uitvoering van het samenwerkingsprogramma rekening houdt met de organisatorische veranderingen.

Voor de begeleiding van alle initiatieven die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van het nieuwe samenwerkingsprogramma wordt een Begeleidingscommissie in het leven geroepen (zie paragraaf 3.2).

Aanpak

Het nieuwe samenwerkingsprogramma is opgebouwd uit afzonderlijke eilandelijke programma's met een verschillende looptijd die elk onder de verantwoordelijkheid van de eilandsbesturen gerealiseerd worden.

Vanaf 1 januari 2008 zijn de afzonderlijke Landen en eilanden verantwoordelijk voor de eigen programma's en dienen de bijhorende projectplannen in bij USONA. Nadat de voorstellen door USONA volgens de geldende procedures beoordeeld en goedgekeurd zijn,

nemen de eilanden deze in uitvoering. Over de voortgang van de programma's (en de eventuele bijsturing) onderhouden de afzonderlijke eilanden rechtstreeks contact met Nederland (via de Vertegenwoordiging).

3.2 De inrichting van de programmaorganisatie

Omwille van beheersbaarheid en efficiency van het traject is een beheersstructuur nodig om het programma inhoudelijk af te stemmen, te begeleiden en om voorbereiding van veranderinitiatieven die het programma raken te ondersteunen.

De beheerstructuur kent twee hoofdlijnen te weten de eilandelijke lijn (het in uitvoering nemen van de eilandelijke programma's) en de gemeenschappelijke lijn (het waarborgen van efficiency en onderlinge samenhang).

De eilandelijke lijn worden beheerst door eilandgebonden verantwoordelijke organisaties met eigen programmastructuren die er zorg voor dragen dat eilandelijke programma's goed verlopen. Het is de verantwoordelijkheid van elk eiland om de eigen structuren in te richten en zonodig aan de nieuwe situaties aan te passen.

De gemeenschappelijke lijn moet er voor zorgen dat gemeenschappelijke thema's onderling afgestemd worden, dat er afdoende communicatie plaatsvindt, instrumentarium beschikbaar komt en onderling wordt gedeeld. Om hieraan invulling te geven wordt een Begeleidingscommissie ingesteld.

Doel van de Begeleidingscommissie:

De Begeleidingscommissie is primair een advieslichaam en heeft tot doel de afstemming te verzorgen van alle initiatieven die nodig zijn om een succesvolle afwikkeling van het nieuwe programma te doen plaatsvinden. Dit komt neer op de volgende aandachtsvelden:

1. Borgen van de samenhang tussen de eilanden: zorg dragen voor afstemming van de initiatieven met gemeenschappelijke kenmerken (beheersinstrumenten, leerlingvolgsysteem, inrichting en werkverhouding ten aanzien van gemeenschappelijke functies zoals examens en inspectie en dergelijke);
2. Ondersteunen van de efficiency van het programma: zorg dragen voor uitwisseling van "lessons learned" ten aanzien van alle thema's van het nieuwe programma (incorporeren SVP, ouderparticipatie, communicatie e.d.) en het fungeren als communicatieplatform en inhoudelijke vraagbaak van het programma.
3. Monitoring van de voortgang van het programma; het volgen van de voortgang van de programma's (eilandelijk zowel als eiland overstijgend) en waar mogelijk uitwerken van verbeter- of versnellingsmaatregelen. Dit houdt in het adviseren van de verantwoordelijke bestuurders over het opzetten van een monitor en/of het implementeren van een ander systeem waarmee in ieder geval de voor de monitoring en evaluatie van het onderwijsprogramma benodigde gegevens beschikbaar komen.
4. Tot slot kan de commissie gevraagd worden te adviseren over de voortgang en eventuele bijsturing van het onderwijsprogramma. Dit ten behoeve van de half jaarlijkse overleggen tussen Nederland en de entiteiten over de voortgang van het onderwijsprogramma.

In de commissie zijn Nederland en de afzonderlijke eilanden vertegenwoordigd. De commissie zal regelmatig vergaderen. De commissie bestaat uit deskundigen op het gebied van onderwijs en jongeren en wijst een onafhankelijk voorzitter aan.

De leden van de Begeleidingscommissie worden aangesteld door de verantwoordelijke diensten van de eilanden en andere betrokken partijen. Bij uitstek zijn dit de deskundigen die in de huidige situatie de besluitvorming inzake onderwijskwesties voor de besluitvormers voorbereiden (diensthoofden van onderwijsdiensten van de eilanden; vertegenwoordigers van betrokken Nederlandse departementen en voor zover noodzakelijk vertegenwoordigers van bestaande centrale diensten). De deelnemers vormen de “linking pin” met de eilanden.

4. Verantwoording en risicobeheer

4.1 Verantwoording

Het samenwerkingsprogramma dient toetsbaar te zijn ten aanzien van kwaliteit en kostenefficiëntie. Hiervoor is verantwoordingsinformatie noodzakelijk.

Hierna worden de bij de uitwerking van het samenwerkingsprogramma betrokken spelers aangegeven:

Eilandgebieden

De eilandgebieden zijn vanaf 2008 zelfstandig verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten onder het samenwerkingsprogramma en voor de verantwoording hierover aan de donateur.

USONA

De beoordeling van eilandelijke projectvoorstellen vindt plaats door USONA. Bij die beoordeling wordt ook gelet op de meetbaarheid van de resultaten en wordt ingeschat of de verantwoording vanuit de projecten feitelijk op de voorgestelde wijze kan gaan plaatsvinden. Daarnaast is USONA verantwoordelijk voor het beheer van de goedgekeurde projecten en de informatievoorziening over de voortgang.

Nederland

De voortgang van de eilandelijke programma's wordt tweemaal per jaar op elk van de eilanden met Nederland besproken, gelijktijdig met de bespreking van de overige eilandelijke samenwerkingsprogramma's. Het eerste overleg vindt op ambtelijk niveau plaats, het tweede op bestuurlijk niveau. Het eerste overleg is voorzien voor mei 2008. In het voortgangsoverleg kunnen besluiten worden genomen over de verdeling van de middelen tussen de programma's en over het eventueel inhoudelijk bijsturen van programma's.

4.2 Risicobeheer

De Eilandgebieden zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen en beheersen van de potentiële risico's, die van invloed zijn op de realisatie van de programma- en projectdoelstellingen.

Op programmaniveau worden risicoanalyses uitgevoerd voor de inschatting van de:

- Strategische risico's
- Programma risico's
- Project risico's

Dit overzicht maakt onderdeel uit van de verantwoordingrapportage die de eilandgebieden halfjaarlijks opstellen.

In de verantwoordingsrapportage wordt opgenomen:

- De potentiële risico's;
- kans van optreden van het risico, rekening houdende met de bestaande beheersmaatregelen en wat de impact is van dat risico op de realisatie van de doelstelling van het programma indien dit risico zich daadwerkelijk voordoet;
- welke beheersmaatregelen nodig zijn.

5. Samenwerkingsprogramma per eiland

De door de eilanden uitgewerkte samenwerkingsprogramma's.